100 جىلدىق ارماندى جۇزەگە اسىرىپ، جۇرەكتەردى نۇرعا بولەدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ نەشە مىڭداعان جىلداردان بەرى قاجماي ـ تالماي تالـپىنعان ارمانى.

جۇڭگو كومموۋنيستىك پارتياسى قۇرىلعان كۇننەن باستاپ حالقپەن بەينەتتە دە، زەينەتتە دە بىرگە بولىپ، بۇكىل ىنتا ـ پەيىلىمەن حالىق ءۇشىن قىزمەت ىستەۋدى ءتۇبىرلى باس ماقساتىن ەتتى.

رەفورما جاساۋدىڭ، ەسىك اشۋدىڭ باستاپقى مەزگىلىندە، دىڭ شياۋپىڭ جولداس دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۋ مەن وسىزاماناندىرۋ قۇرىلىسىنىڭ "3 قادامعا ءبولىپ ءجۇرۋ" ستراتەگيالىق ويىن ورتاعا قويدى. بۇكىل پارتيانىڭ، بۇكىل حالقىنىڭ تىزە قوسا كۇرەس جۇرگىزۋىمەن حالقىتىڭ كەيىر كىيىم، ىشەر اس ماسەلەسىن شەشۋ، حالىق تۇرمىسىن جالپى تۇلعالىق جاقتان دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتكىزۋ سىندى ەكى نسانا مەرزىمىنەن بۇرىن جۇزەگە استى.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۋدى ورنالاستىردى، پارتيانىڭ 16 ـ قۇرىلتايى، 17 ـ قۇرىلتايى ىركەس ـ تىركەس ستراتەگيالىق ورنالاستىرۋ جاسادى.

2012 ـ جىلى 11 ـ ايدا، پارتيانىڭ 18 ـ قۇرىلتايى "ەلىمىز جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى كەزەڭىنە ءوتتى" دەپ ايقىن ورتاعا قويدى.

داۋ جالپى جاعدايىن تياناق ەتىپ، تاريحي ورىندى ايقىندادى ـــ

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۋدان جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋعا دەيىن، جاڭا داۋىردەگى جۇڭگو كوممۋنيستەرىنىڭ كۇشتى تاريحي جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋى ايگىلەندى.

"2020 ـ جىلعا بارعاندا جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ، ءبىرىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نسانىنان جۇزەگە اسىرۋ ـــ پارتيامىزدىڭ حالىق الدىندا، تاريح الدىندا بەرگەن ايبىندى ۋادەسى". باس شۇجي شي جينپيڭ جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدى جۇڭگو ارمانى ۇلكەن ارناسىنا قويىپ جوسپارلادى جانە ورنالاستىردى.

8 جىلدان استام ۋاقىت، 3000 نەشە تاۋلىك، ۋاقىتتى كەرى شەگەرىپ ساناۋ ءبىر ءسات تە توقتامادى.

2014 ـ جىلى 12 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى اشىلعان ورتالقتىڭ ەكونوميكالىق قىزمەت ماجلىسىندە، باس شۇجي شي جينپيڭ "2020 ـ جىلى جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋعا 6 جىل ۋاقىت قالدى" دەپ اتاپ كورسەتتى.

پارتيانىڭ 19 ـ قۇرىلتايى مىنانى ىشكەرىلەي اتاپ كورسەتتى: "قازىردەن باستاپ 2020 ـ جىلعا دەيىن، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ ـ دىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋ كەزەڭى".

"شەشۋشى كەزەڭنەن" "شەشۋشى جەڭىسكە جەتۋ كەزەڭىنە" دەيىن، وسى عاسىردىڭ العاشقى 20 جىلىنا اتتاعان كۇرەس بەلەسى قايراتتانا ءتۇسىپ سوڭعى بەكەتكە قاراي اتويلاۋداي تاريحي ساتكە جەتتى.

"ۋاقىت كۇتپەي تۇرمايدى! تاريح كۇتپەي تۇرمايدى!"، "ءبىز، ءسوز جوق، ۋاقىتپەن جارىسىپ، تاريحپەن بىرگە ىلگەرىلەۋىمىز كەرەك"...

باس شۇجي شي جينپيڭ: بۇل ءبىزدىڭ حالىقتا بەرگەن اسكەري انتىمىز، ءسوز جوق، بار كۇشپەن جۇزەگە اسىرۋىمىز كەرەك، ـ دەپ باسا دارىپتەدى.

قاندايى دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۋ كەرەك، دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعامدى قالاي ورناتۋ كەرەك؟ باس شۇجي شي جينپيڭ ءبىر قىدىرۋ ماڭىزدى بايىمداۋلار جاساپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ ءدوپ كەلگەن ءبىر قىدىرۋ ەلۋشى نازارىالىق جانە امالياتتىق ماسەلەلەرگە تەرەڭدەي جاۋاپ بەردى.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتى جۇزەگە اسىرۋ ولشەمى جاعىندا، باس شۇجي ەكونوميكالىق قۇرىلىستى وزەك ەتۋگە تاباندى بولۋمەن بىرگە، ەكونوميكالىق قۇرىلىستى، ساياسي قۇرىلىستى، مادەنيەت قۇرىلىسىن، قوعامدىق قۇرىلىستى، ەكولوگيالىق ورىنەيەت قۇرىلىسىن جالپى بەتتىك ىلگەرىلەتپە، وسىزاماناندىرۋ قۇرىلىسىنىڭ ءاربىر بۇدىنىڭ، ءار جاعىنىڭ سايكەستى دامۋىن جەبەۋدى تالاپ ەتتى؛

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتىڭ قامتۋ اۋماعى جاعىندا، باس شۇجي جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ "قامتيتىن سالاسى جالپى بەتتىك بولۋ كەرەك"، "قامتيتىن حالقى جالپى بەتتىك بولۋ كەرەك"، "قامتيتىن ءوڭىرى جالپى بەتتىك بولۋ كەرەك" دەپ باسا دارىپتەدى؛

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك پەن ەكونوميكالىق دامۋدىڭ بايلانىسى جاعىندا، باس شۇجي "جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋ ساتىسىنا قادام تاستاۋ ـــ تاعى ءبىر كەزەك جاپپاي كىرىسپ، تەز ىلگەرىلەۋ ەمەس"، "سان ـ سيفر وينى' نەمەسە 'جىلدامدىق وينى' ەمەس، قايتا ناقتى نسانا"، "اناعۇرلىم ۇزاق مەزگىلدىك دامۋ تالابىن ويلاستىرۋ كەرەك" دەپ اتاپ كورسەتتى.

باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ ماڭىزدى بايىمداۋلارى ەل ءىشى ـ سىرتىنداعى جاعدايدىڭ جاڭا وزگەرىسىنە نەگىزدەلىپ، ەلىمىزدىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق جاڭا دامۋىنا جانە قالىڭ حالىق بۇقارالىسىنىڭ جاڭا ءۇمىت ـ تىلەگىنە ۇيلەسىپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋعا العا ىلگەرىلەۋ بەتالىسىن ايقىن كورسەتىپ، ءتۇبىرلى بويسۇنۋ ولشەمىن ازىرلەدى.

ولقىلقتاردى تولىقتاۋدى كوزدەپ، جۇيەلى ورنالاستىرۋ جاسادى ـــ

"13' ـ بەسجىلدىق' جوبا جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ ايقىن اتالتىن جوباسى رەتىندە، ءسوز جوق، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدا ورىن تەپكەن ولقىلقتاردى مەقتاپ ۇستاپ، ولقىلقتاردى تولىقتاۋ جاعىندا كوپ كۇش سالۋ كەرەك".

2015 ـ جىلى 10 ـ ايدا، پارتيا 18 ـ كەزەكتى ورتالق كوميتەتىنىڭ بەسىنشى جالپى ءماجلىسى اشىلدى، باس شۇجي شي جينپيڭ "13 ـ بەسجىلدىق" جوبا ۇسىنىسى جونىندە تۇسىنىك جاساعاندا جوعارىداعىنى باسا دارىپتەدى.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك نىسانالارىنا كەلسەك، اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەي حالىقتى كەدەيلىكتەن ارىلتۋ كورنەكتى ولقىلىق بولىپ وتىر، ال قوعامدىق ىستەردى دامىتۋ، ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ، حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋ سياقتى جاقتاردا دا كەيىپ كورنەكتى ولقىلقتار ساقتالىپ وتىر.

"ەگەر 2020 ـ جىلعا بارعاندا، جالپى مولشەر جانە قارقىن جاعىندا نىساناعا جەتكەنىمىزبەن، دامۋدىڭ بىركەلكى، سايكەستى، باياندى بولماۋى ماسەلەسى اناعۇرلىم اۋىر، ولقىلىق اناعۇرلىم كورنەكتى بولسا، وندا نسانانى شنايى جۇزەگە اسىرعاندىق بولمايدى، ەڭ سوڭىندا، جۇزەگە اسىردىق دەپ جاريالاعان كۇندە دە ونى حالىق بۇقارالىسى مەن حالقارالىق قوعام مويىندايى قويمايدى" دەپ باس شۇجي شي جينپيڭ قاداعالاي ەسكەرتتى.

"13 ـ بەسجىلدىق" جوبا ۇسىنىسى جاڭالىق اشا، سايكەستى، جاسىل، اشىق، بىرگە يگىلىككە كەنەلتىن دامۋ ۇستانىمىن ورناتعا قويدى. جوعارى ساپالى دامۋدى جەتەكشى ەتىپ، جاڭا دامۋ ۇستانىمىن تياناقتاندىرۋدى "13 ـ بەسجىلدىقتاعى" ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدىڭ تۇتاس بارىسىمەن ساباقتاستىردى.

پارتيا 18 ـ كەزەكتى ورتالق كوميتەتىنىڭ ۇشىنشى جالپى ءماجلىسى رەفورمانى جاپپاي تەرەڭدەتۋدى ورنالاستىرىپ ىلگەرىلەتۋدەن پارتيا 18 ـ كەزەكتى ورتالق كوميتەتىنىڭ ءتورتىنشى جالپى ءماجلىسى مەملەكەتتى جاپپاي زاڭىمەن جونگە سالۋدى ورنالاستىرىپ ىلگەرىلەتۋگە دەيىن؛ پارتيا 19 ـ قۇرىلتايى ەلەۋلى حاۋىپ ـ قاتەردەن ساقتانۋ ـ جويۇدان، كەدەيلىكتەن دالمە ـ ءدال ارىلتۋدان، لاستانۋدان ساقتانۋ ـ جونگە سالۋدان قامال الۋ شايقاسىن باتىل ويداعىداي جۇرگىزۋدى ورتاعا قويعاننان، پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالق كوميتەتىنىڭ ءتورتىنشى جالپى ءماجلىسى مەملەكەتتى جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىرۋ زاماناندىرۋدى ورنالاستىرىپ ىلگەرىلەتۋگە دەيىن...

ولقىلقتاردى تولىقتاۋعا، ءالسىز تۇستاردى كۇشەيتۋگە قاراتا، ءبىر قىدىرۋ كەلەلى ورنالاستىرۋلار جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ دىستەرىنىڭ ۇزدىكسىز العا ىلگەرىلەۋىن جەبەدى.

پارتيانىڭ باسشىلىعىن كۇشەيتىپ، پارەندى قامتاماسىزدىق ازىرلەدى ـــ

2014 ـ جىلى 11 ـ ايدا، باس شۇجي شي جينپيڭ فۇجيياندا قىزمەت تەكسەرگەندە، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەندە، "جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ، رەفورمانى جاپپاي تەرەڭدەتۋ، مەملەكەتتى زاڭىمەن جونگە سالۋدى جاپپاي ىلگەرىلەتۋ ايىق السىن سايكەستى ىلگەرىلەتۋ كەرەك" دەپ ورتاعا قويدى.

ءبىر ايدان كەيىن، باس شۇجي جياڭسۋعا بارىپ قىزمەت تەكسەرگەندە، "ءۇشتى جاپپاي ورىنداۋ" نەگىزىندە "پارتيانى جاپپاي قاتاڭ جونگە سالۋدى" قوستى.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ جەتەكشىلىك ورنىن تياناق ەتىپ، شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالق كوميتەتى "ءتورتىنشى جاپپاي ورىنداۋ" ستراتەگيالىق ورنالاستىرۋدىڭ سايكەستى ىلگەرىلەتپە، پارتيانى جاپپاي قاتاڭ جونگە سالۋدىڭ ءتۇبىرلى كەپىلدىگىن كۇشەيتتى.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتى جۇزەگە اسىرۋدىڭ تەتىگى پارتيادا.

باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "پارتيا پارەمەندى دە قۇاتتى بولسا، پارتيا حالقپەن ەتەنە بايلانىستى ساقتاسا، مەملەكەت گۇلدەنەدى، ورنىقتى بولادى، حالىق باقىتتى، باقۇاتتى بولادى".

5 دارەجەلى شۇجي كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى يگەردى، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ نەگىزگى شايقاس مايدانداردىنا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتتەرى، ءبىرىنشى شۇجيلەر مەن قىستاقتا تۇراتىن كادرلار تاڭداپ جىبەرىلدى؛ توسىن تۇلعالار اۋىر ىندەت الدىندا، پارتيا ورتالق كوميتەتى جالپى جاعدايدى جالپىلاي مەڭگەرىپ، باتىل شەشىم جاساپ، ەڭ الدىمەن شوعىرلى، ءبىر تۇتاس باسشىلىق جۇرگىزدى؛ قازىنا ـ ەكونوميكا، ىنتەرنەت جانە ينفورماتسيالاندىرۋ، مەملەكەت حاۋىپسىزدىگى سياقتى جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتە ساياتىن شەشۋشى سالالاردا پارتيا باسشىلىق ەتكەن سايكەستىرۋ مەحانيزمىن ورناتتى... پارتيامىز داۋىعا باسشىلىق ەتۋ قابىلەتى مەن دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ مىندەتتەرىنىڭ ناقتى تياناقتاندىرىنا شنايى كەپىلدىك ەتتى.

ىشكى ءوندىرىس جالپى ءونىم قۇنى 100 تريللىيون يۋاننان اسىپ، جان باسىندىق ورتاشا ىشكى ءوندىرىس جالپى ءونىم قۇنى 10 مىڭ دولارداردان اسىپ، دۇنيە جۇزىندەگى ەڭ زور كولەمدەگى ورتاشا كىرىس شوعىرى قالىپتاستى؛

حالىق تۇرمىسىنىڭ دەڭگەيى كورنەكتى جوعارىلاپ، دۇنيە جۇزىندەگى كولەمى ەڭ ءىرى قوعامدىق قامتاماسىزدىق جۇيەسى ورناتىلىپ، نەگىزگى ەمدەۋ قامسىزداندىرۋىنىڭ قامتۋ كولەمى ءبىر ميلليارد 300 ميللىيون ادامنان اسىپ، نەگىزگى زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋىنىڭ قامتۋ كولەمى ءبىر ميلليارد ادامعا تاياۋ بولدى...

كوكتەمدە گۇلدەپ، كۇزدە ماۋەلەپ، ەڭبەكتىڭ ءۇمىتى اقتالدى. سوتسياليستىك جۇڭگو اناعۇرلىم ايبىندى بەينەمەن دۇنيە ءجۇزىنىڭ شىعىسىندا قاسقايىپ تۇردى.

قامال الىپ قيىندىقتاردى جەڭۋ ۇلى امالياتى ـــــ

حالىقتى وزەك ەتۋگە تاباندى بولىپ، كۇشتى شوعىرلاندىرىپ ءۇش ءىرى قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە باتىلدىقپەن جەتىپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋمەن جالپى حالىقتى يگىلىككە كەنەلتتى

حىنان نانياڭ، دانجياڭكوۋ سۋ قويماسى. بيىل "1 ـ شىلدە" قارساڭىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ وسى ارعا كەلىپ، وڭتۇستىكتىڭ سۇىن سولتۇستىككە جەتكىزۋ ورتا جولى ينجەنەريا قۇرىلىسىنىڭ اينالىمى جانە سۋ قويما اۋماعىندا حالقتى كوشىرىپ ورنالاستىرۋ جاعدايلارىنا ارناۋلى تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى.

شيچۋان اۋدانى جيۋچۋڭ قالاشعى زوۋجۋاڭ قىستاعىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ كوشىپ كەلگەن وتباسى زوۋ شينزىڭنىڭ ۇيىنە باردى. ەگىن ەگۋدەن، جۇمىس ىستەۋدەن جانە ەلەكتروندى ساۋدا تىكە تاراتۋنان وسى وتباسىنىڭ تۇرمىسى شالقي ءتۇستى.

باس شۇجي تام ءۇيدىڭ كونە سۋرەتىن قولىنا الىپ زەر سالا قارادى: "كوشىپ كەلگەننەن كەيىن، اۋىلداستاردىڭ كىرىسى 10 جىلدا 3.6 ەسە جوعارىلاپتى، ءبىزدى سۇيىندىرەتىن جەرى وسى".

باس شۇجيدىڭ ءسوزىن ەستىگەننەن كەيىن، زوۋ شينزىڭ تەبىرەنە: "كوممۋنيستىك پارتيا جاقسى، بارلىعىندا حالقتىڭ قامىن ويلايدى" دەدى.

باس شۇجي شي جينپيڭ تەرەڭ سەزىمىمەن بىلاي دەدى: "پارتيامىزدىڭ 100 جىلى وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلگەن جوق، تالاي ـ تالاي قيىنشىلىقتى، جاپا ـ ماشاقاتتى باستان كەشىردى، دەسەدە ءبىر ءتۇيىن ـــ بۇل پارتيا بۇقارا ءۇشىن قۇرىلعان. حالىق دەگەنىمىز بيىلىك. كوممۋنيستىك پارتيا بيىلىككە قول جەتكىزۋدە، بيىلىكتى قورعاۋدا نەنى قورعادى؟ حالقتىڭ تىلەگىن قورعادى".

بيىلىك دەگەنىمىز حالىق، حالىق دەگەنىمىز بيىلىك. جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شعار ءتۇيىنى مەن اقىرعى تياناعى حالقتىڭ باقىتى.

"ءبىز مىنا جاقتان جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرىپ شعۋ نسانىنان جۇزەگە اسىردىق دەپ جاريالاعانىمىزبەن، انا جاقتان تاعى نەشە ون ميللىيون ادام كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ولشەمىنەن تومەن دەڭگەيدە تۇرمىس كەشىرىپ جاتسا بولمايدى". باس شۇجي شي جينپيڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ تومەنگى شەگى مىندەتى جانە بەلگى سيپاتتى كورسەتكىشى دەپ قارادى.

توڭكەرىستىك بايىرعى ءوڭىر فۇيىڭدى باستاما ەتىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىنە 50 نەشە رەت تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى، شوعىرلى تۇتاسقان ەرەكشە قينىشىلىعى بار 14 وڭىرگە باردى، ىلگەرىندى ـ كەيىندى 7 رەت ورتالتىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتى اڭگىمە ءماجلىسىن باسقارىپ اشتى... باس شۇجي شي جينپيڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى ەل باسقارۋدىڭ كورنەكتى ورنىنا قويىپ، ءوزى قولباسشىلىق ەتىپ، ءوزى اتتانىپ، ءوزى شايقاستى باسى ـ قاسىندا قاداعالادى.

"التى دالمە ـ ءدالدى" ورىنداپ، "بەس ءبىر توپتى" اتقارىپ، كەمدى سۇيەمەلدەۋ كەرەك، كەم سۇيەمەلدەيدى، قالاي سۇيەمەلدەۋ كەرەك، كەدەيلىك قاتارىنان قالاي شعارۋ كەرەك دەگەن ماسەلەلەردى شەشپ، "ەكىدەن تارىقتىرماي، ءۇشتى قامتاماسىز ەتىپ"، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ مەن ەرىك ـ جىگەر ارقىلى سۇيەمەلدەۋدى، اقىل ـ پارالىعات ارقىلى سۇيەمەلدەۋدى ءوزارا ۇشتاستىردى... باس شۇجي شي جينپيڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ قىزمەتى جونىندە ءبىر قىدىرۋ ماڭىزدى بايىمداۋلار جانە كەلەلى ورنالاستىرۋلار جاساپ، كەدەيلەردى ازايتۋدىڭ جۇڭگوشا جولىمەن ءجۇرۋدى ىلگەرىلەتتى.

2016 ـ جىلى كوكتەمدە سىچۋان جاۋجوۋە اۋدانىنىڭ اتۋلىمىر قىستاعىندا 10 نەشە بالانىڭ اۋىر سومكەلەرىن كوتەرىپ، شىرماۋىق ساباعىنان جالساعان باسپالداقپەن ارپالسا ورمەلەگەن سۇرەتتى جۇرت نازارىن اۋدارىپ، "جالاماداعى قىستاق" ەسىمى تەز تارالدى.

2017 ـ جىلى 3 ـ ايدىڭ 8 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپيڭ مەملەكەتتىك ەكى ءماجلىس كەزىندە سىچۋان ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ بايانداماسىنى قاراۋىنا قاتىناسقاندا، "جالاماداعى قىستاق" تۇرعىندارىنىڭ ءجۇرىس ـ تۇرىسىنىڭ قيىن بولۋ ماسەلەسىن ارناۋلى اۋىزعا الدى.

"بىلتىر اقپارات قۇرالدارى لياڭشان وبلىسىنداعى' جالاما قىستاقتى' حابارلادى، قىستاق تۇرعىندارى مەن بالالاردىڭ جىل بويى جالاماداعى شىرماۋىق ساباعىنان جاسالعان باسپالداقپەن ورمەلەيتىندىگىن، تاۋعا شىعۋ، تاۋدان ءتۇسۋ حاۋىپسىزدىگىنە كەپىلدىك ەتىلمەگەندىگىن كورىپ ىشتەي ەرەكشە قىنجىلدىم، سوندايى ـ اق قاتتى ۋايىمدادىم. تاياۋدا تاعى ماتەريالدان جەرگىلىكتى ورىننىڭ جاڭادان تەمىر باسپالداق سالعانىن كورىپ، كوڭىلىم ازدا بولسا جاي تاۋىپ قالدى".

2018 ـ جىلى كوكتەم مەرەكەسى قارساڭىندا، باس شۇجي شي جينپيڭ جاۋجوۋە اۋدانىنداعى كەدەي بۇقاراعا امانداسا بارىپ، قىستاقتا جاڭادان تەمىر باسپالداق ورناتىلىپ قانا قويماي، قىستاق تۇرعىندارى كىرىسىنىڭ اجەپتاۋىر جوعارىلاعاندىعىن دا ۇعىسىپ، "ەندى ۋايىمداماڭىز بولدىق، كورىپ قاباعات قۇاندىم"، ـ دەدى قايتا ـ قايتا.

باس شۇجي اسەرلەنە: "سوتسيالىزممەن شۇعىلدانۋدىڭ ءوزى حالىق بۇقاراسىن باقىتتى، تاماشا تۇرمىستا كەنەلتۋ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدا بىردە ـ ءبىر ۇلتتى، بىردە ـ ءبىر وتباسىن، بىردە ـ ءبىر ادامدى قاعىس قالدىرۋعا بولمايدى".

2020 ـ جىلى 5 ـ ايدا اتۋلىمىر قىستاعىنىڭ 84 وتباسىنداعى اۋىلداس جالاماداننىڭ ءتۇسىپ، ليفتكە وتىرىپ، قونىس جاڭالاپ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا ورنالاستىرۋ تۇيىننىڭ كوشىرىلىپ، "كەدەيلىك تاۋىنان" اسىپ ءتۇستى.

ءبىر قىستاقتىڭ قارىشتاۋى مەملەكەت پەن ۇلتتىڭ شارىقتاۋىن ايگىلەدى.

2021 ـ جىلى 2 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپيڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جونىندەگى مەملەكەتتىك قورىتىندىلاۋ، ماداقتاپ سيلاۋ جيىنالىسىندا سالتاناتپەن قازىرگى ولشەمدەگى 98 ميللىيون 990 مىڭ اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەي حالىق تۇڭعىشىنداعى كەدەيلىكتەن ارىلدى، 832 كەدەي اۋدان تۇڭعىشىنداعى كەدەيلىك قالپاعىن الىپ تاستادى، 128 مىڭ كەدەي قىستاق تۇڭعىشىنداعى كەدەيلەر قاتارىنان شعارىلدى، وڭىرلىك جالپىلاي كەدەيلىك شەشىلىپ، مۇلدەم كەدەيلىكتى جويۇدىڭ جاپالى مىندەتى ورىندالىپ، تاريح بەتىندە ايشقتالعان تاعى ءبىر دۇنيە كەرەمەتى جاراتىلدى دەپ جاريالادى.

دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتىڭ جاپپاي ورىنداۋ ـ ورىندالماۋىندا ەكولوگيالىق ورتا اسا ماڭىزدى.

"قورشاعان ورتا ـــ حالىق تۇرمىسى، جاسىل تاۋ ـــ كوركەمدىك، اشىق اسپان ـــ باقىت"، "تاماشا ەكولوگيالىق ورتا ەڭ ءادىل الەۋمەتتىك ءونىم، حالىق تۇرمىسىنداعى جالپىعا ەڭ بىردەي نىرىس ـ قۇت"...

پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۇيىتقى ەتكەن پارتيا ورتالق كوميتەتى ەكولوگيالىق ورىنەيەت قۇرىلىسىن جالپى جاعداي قىزمەتىنىڭ كورنەكتى ورنىنا قويىپ، ءتۇبىرلى سيپات، جاسامپازدىق سيپات، ۇزاق ۋاقىتتىق سيپات الاتىن ءبىر قىدىرۋ قىزمەتتەردى ورىستەتىپ، لاستانۋدان ساقتانۋ ـ وڭاۋدان قامال الۋ شايقاسىن جۇرگىزىپ، بەكىمىنىڭ بەرىكتىگى، سەرپىننىڭ قۇاتتىلىعى، ونىمدىلىگىنىڭ جوعارىلىعى بۇرىن بولىپ كورمەگەن دارەجەدە بولدى.

چيڭحاي چاڭجياڭ، حۋاڭحى، لانساڭجياڭ ءۇش وزەننىڭ قاينارىنا ورنالاسىپ، "جۇڭحۋانىڭ سۋ مۇناراسى" دەپ اتالعان.

داۋدا كەنجە قالعان ءوڭىر رەتىندە جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك پەن ەكولوگيالىق قۇرىلىستىڭ قالاي تىڭعىلىقتى ءبىر جاقتى ەتۋ كەرەك؟

"چيڭحايدىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن جاقسى قورعاۋ 'مەملەكەتتىڭ زور ءىسى'"، ـ دەدى باس شۇجي شي جينپيڭ ايقىن جاۋاپ بەرىپ.

بايۋ دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك بولسا، تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ءتىپتى دە دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك سانالادى.

باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "چيڭحايدىڭ ەڭ ۇلكەن قۇندىلىعى ەكولوگيادا، ەڭ ۇلكەن جاۋاپكەرشىلىگى ەكولوگيادا، ەڭ ۇلكەن كومەسكى كۇشى دە ەكولوگيادا، ءسوز جوق، ەكولوگيالىق ورىنەيەت قۇرىلىسىن كورنەكتى ورنىعا قويىپ يگەرىپ، تابيعاتقا قۇرمەت ەتىپ، تابيعاتقا بەيمدەلىپ، تابيعاتتى قورعاپ، مەملەكەتتىڭ ەكولوگيالىق حاۋىپسىزدىگىن بەكەمدەپ، ەكونوميكالىق ونىمدىلىگىنىڭ، قوعامدىق ونىمدىلىگىنىڭ، ەكولوگيالىق ونىمدىلىگىنىڭ بىرلىگىن جۇزەگە اسىرۋ كەرەك".

"ۇش وزەن قاينارىنان" الىپ ايتقاندا، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ انا وزەنى چاڭجياڭ كەزىندە سۋى بىلعانۋ، ەكولوگيالىق فۇنكتسياسى ازۋ سىندى قاتاڭ جاعدايعا ءدوپ كەلگەن.

"زور قورعاۋدى بىرگە يگەرۋ، قاۋىرت اشپاۋ كەرەك". 2016 ـ جىلدان بەرى، باس شۇجي شي جينپيڭ چاڭجياڭ ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ دامۋىنا ءوزى ورنالاستىرۋ جاساپ جانە ىلگەرىلەتپە، چاڭجياڭنىڭ جوعارعى، ورتاڭعى، تومەنگى اعارىنا قايتا ـ قايتا بارىپ، 3 رەت ارناۋلى تاقىرىپتا اڭگىمە ءماجلىسىن باسقارىپ اشىپ، چاڭجياڭنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قالپىنا كەلتىرۋدى باسىم ورىنعا قويۋدى ايقىن العا قويدى.

5 جىلدا وزەن جاعالاۋىنداعى 11 ولكە، قالا ەكولوگيالىق ورتانى رەتتەۋ ـ جونگە سالۋدى ىلگەرىلەتپە، ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدىڭ جاپپاي جاسىل تيپكە قاراي ويىسۋىن جەبەپ، چاڭجياڭ ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىندا بۇرىنعى سيپاتتى وزگەرىس تۇىلىپ، ۇلكەن وزەننىڭ ەكى جاعالاۋىندا شت جاڭا بەينە جارىققا شىقتى.

بۇكىل مەملەكەتتەگى كوز سالساڭىز، ايتا قالارلىقتاي جاسىل جاۋاپىنامانى كورە الاسىز: 2020 ـ جىلى بۇكىل ەلدەگى ايماق دارەجەلى جانە ودان جوعارى دارەجەلى قالالاردىڭ اۋا ساپاسى جاقسى كۇندەرىنىڭ سالىستىرماسى 87%كە كوتەرىلىپ، جەر بەتى سۋىنىڭ I تۇرىنەن III تۇرىگە دەيىنگى سۋ ساپاسىنىڭ قيما بەت سالىستىرماسى 5 جىلدا 66%تەن 83.4%كە كوتەرىلدى؛ وزەن باسىنىڭ ءتۇزىمى، كول باسىنىڭ ءتۇزىمى جاپپاي ورناتىلىپ، مەملەكەت باقشاسىن نەگىزگى تۇلعا ەتكەن جاراتىلىستىق قورىتقار جۇيەسى جەدەل قۇرىلىپ، ءبىر قىدىرۋ كەلەلى ەكولوگيالىق ينجەنەريا ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىلىپ، ەكولوگيالىق ورتاداعى ولقىلىقتار تولىقتاۋدا.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىكتى جۇزەگە اسىرۋدا حاۋىپسىز دامۋ اسا ماڭىزدى.

باس شۇجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: "جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى استە وڭاي ـ وسپاق، جەڭىل ـ جەلپى جۇزەگە اسا سالمايدى. ءبىز نەعۇرلىم دامىپ، ۇلعايعان ساينىن، ءدوپ كەلەتىن كەدەرگى مەن قىسىم دا سولعۇرلىم ۇلكەن، جولعاتىن سىرتقى حاۋىپ ـ قاتەر دە سولعۇرلىم كوپ بولادى".

ەكونوميكالىق سالادا تۇىلۋى مۇمكىن بولعان ەلەۋلى حاۋىپ ـ قاتەرلەرگە ۇيلەسىمدى توتەپ بەرىپ، فينانستىك حاۋىپسىزدىك ساقتىق شەگىن جانە حاۋىپ ـ قاتەرگە شۇعىل توتەپ بەرۋ ـ ءبىر جاقتى ەتۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، بىرگە قۇراتىن، بىرگە جونگە سالىناتىن، بىرگە يگىلىكتەنەتىن قوعامدىق جونگە سالۋ ءتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، مەملەكەتتىڭ استىق حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋ كەرەك...

(جالعاسى 4 ـ بەتتە)